

Haptiikka-termistö (PDF)

1) Sosiaalishaptinen kommunikaatio (social-haptic communication)

Sosiaalishaptinen kommunikaatio muodostuu haptiiseista ja hapteemeista ja perustuu kosketuksen käyttämiseen interaktiivisesti kommunikaatio- ja toimintatilanteissa. Siihen liittyvät kosketuksen ja kehon liikkeisiin perustuvan kielen sekä ympäristötiedon jaettu kokeminen ja siihen orientoituminen kahden tai useamman ihmisen välillä.

- Lahtinen, R. 2008. Haptiisit ja hapteemit. Tapaustutkimus kuurosokean henkilön kosketukseen perustuvan kommunikaation kehityksestä. Tampere: Cityoffset Oy, 50-51.

2) Haptiikka (haptics, haptic exploration)

Haptiikka käsittää kokonaisvaltaisen kosketuksen, jossa tuntoaisti, iho, lihakset ja jänteet sekä maan vetovoima yhdistyvät koko kehon vastaanottaessa tietoa. Haptiikka liittyy ympäristötiedon jakamiseen ja kehon kokonaisvaltaiseen orientaatioon. Haptinen kommunikaatio korostaa kokonaisvaltaista liikkeeseen perustuvaa informaation hakua suhteessa objektiin.

- Lahtinen, R. 2008. Haptiisit ja hapteemit. Tapaustutkimus kuurosokean henkilön kosketukseen perustuvan kommunikaation kehityksestä. Tampere: Cityoffset Oy, 14, 31.

3) Haptiisi (haptice)

Haptiisit ovat sosiaalishaptisessa kommunikaatiossa keholle annettuja viestejä. Ne liittyvät kielitiedon ohella kokonaisvaltaisiin liikkeisiin, toiminnallisuuden jakamiseen sekä ympäristön hahmottamiseen ja orientoitumiseen. Ne muodostuvat hapteemeista eli kosketuksen kehomuuttujista. Haptiiseista voidaan erotella mm. sanaluokkia (substantiivi, adjektiivi, verbi jne.).

- Lahtinen, R. 2008. Haptiisit ja hapteemit. Tapaustutkimus kuurosokean henkilön kosketukseen perustuvan kommunikaation kehityksestä. Tampere: Cityoffset Oy, 14, 140, 146.

4) Hapteemi (hapteme)

Hapteemit ovat sosiaalishaptisen kommunikaation kieliopillisia muuttujia, joista haptiisit muodostuvat ja joiden perusteella ne tunnustetaan ja erotetaan toisistaan. Kosketuksen osatekijöitä ovat mm. liikkeen suunta, nopeus, kesto ja toistumistiheys sekä käden painovoima, orientaatio ja käsimuoto.

- Lahtinen, R. 2008. Haptiisit ja hapteemit. Tapaustutkimus kuurosokean henkilön kosketukseen perustuvan kommunikaation kehityksestä. Tampere: Cityoffset Oy, 140, 144.

5) Haptinen tila (haptic space)

Haptinen tilan kokemus on kokemus ympäristöstä suhteessa kehokokemukseen. Tietoa vastaanotetaan sekä käsillä että koko keholla. Haptinen kosketus sisältää yhteistoiminnan ihon, aktiivisen kosketuksen ja ympäristön avaruudellisen orientaatio-kosketuksen välillä.

- Lahtinen, R. 2008. Haptiisit ja hapteemit. Tapaustutkimus kuurosokean henkilön kosketukseen perustuvan kommunikaation kehityksestä. Tampere: Cityoffset Oy, 31-32.

6) Sosiaaliset pikaviestit (social quick messages) 2 viittomaa

Sosiaaliset pikaviestit vahvistavat ympäristöön ja siinä tapahtuviin muutoksiin liittyvää yksittäistä tietoa kielellisen tiedon ohella tai itsenäisinä tiedon antajina. Niillä ilmaistaan mm. kontaktin aloitus, ylläpito ja lopetus, keskustelun vuoronvaihto ja jatkuvuus palautteiden muodossa sekä tunteita, äänenpainoja ja toiminnan muutoksia.

- Lahtinen, R. 2008. Haptiisit ja hapteemit. Tapaustutkimus kuurosokean henkilön kosketukseen perustuvan kommunikaation kehityksestä. Tampere: Cityoffset Oy, 53-61.

- Marttila, J. 2006. Kuurosokeiden tulkkipalveluopas. Suomen Kuurosokeat. Julkaisuja C4. Tampere: Tehokopiointi, 30.

Sosiaaliset pikaviestit löytyvät sivuiltamme.

7) Orientaatio (orientation)

Orientaatio ilmaisee tilan, liikkumisen ja toisten henkilöiden kehojen suhteiden hahmottamisen toiminnan perustana.

- Lahtinen, R. 2008. Haptiisit ja hapteemit. Tapaustutkimus kuurosokean henkilön kosketukseen perustuvan kommunikaation kehityksestä. Tampere: Cityoffset Oy, 15.

8) Orientoituminen (orientation) 2 viittomaa

Orientoituminen koostuu tilan hahmottamisesta yleisellä tasolla ja kontaktista ympäristöön toiminnan pohjana. Se jakaantuu tilaan orientoitumiseen, osoittamiseen ja kohteen olemuksen ilmaisemiseen. Kohdetta (esim. ihminen, esine, tapahtuma, äänilähde) voidaan osoittaa opastustilanteissa yhdyskäden tai ohjaavan käden avulla tai kielellisesti. Ympäristötietoa voidaan välittää myös keholle tai esinepintaan (esim. pöytä tai käsilaukku) piirtämällä.

- Lahtinen, R. 2008. Haptiisit ja hapteemit. Tapaustutkimus kuurosokean henkilön kosketukseen perustuvan kommunikaation kehityksestä. Tampere: Cityoffset Oy, 15, 52, 62-67.

9) Taktiili (tactile)

Kosketukseen liittyvä, tuntoaistin avulla tehtävä aistihavainto, joka korostaa vastaanottavaa sensoriaa. Taktiilisti vastaanotettavia menetelmiä ovat mm. suuraakkoset, pistekirjoitus, taktiilit sormiaakkoset ja viittominen taktiilisti.

- Kovanen, M. & Lahtinen, R. 2006. Kohdataan ja kommunikoidaan. Tietoa taktiiliviittomisesta ja sen opettamisesta. Julkaisuja A5. Suomen Kuurosokeat ry. Tampere: Cityoffset, 7.

- Lahtinen, R. 2008. Haptiisit ja hapteemit. Tapaustutkimus kuurosokean henkilön kosketukseen perustuvan kommunikaation kehityksestä. Tampere: Cityoffset Oy, 15, 140, 146.

- Marttila, J. 2006. Kuurosokeiden tulkkipalveluopas. Suomen Kuurosokeat. Julkaisuja C4. Tampere: Tehokopiointi, 29-30.